

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle yksityistielaksi

15294/03.00.00/2017

Mala § 10

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää kuntien yksityisteistä vastaavilta lausuntoja yksityistielakiluonnoksesta 21.3.2017 mennessä. Uusi yksityistielaki korvaa vuonna 1963 voimaan tulleen lain yksityisistä teistä (358/1962). Lakia selkeytetään ja modernisoidaan niin kirjoitustavaltaan kuin sisällöltään. Tarpeettomat, vanhentuneet ja muun lainsäädännön kanssa päällekkäiset säännökset poistetaan.

Uuden yksityistielain kokonaisuudistuksen tavoitteena on tehdä nykyaikainen ja selkeä yksityistielaki, joka antaa hyvät edellytykset yksityistieverkoston kehittämiseksi ja ylläpidolle. Lakiuudistuksella pyritään mahdollistamaan uudenlaista elinkeinotoimintaa lisäämällä ammattimaisuutta yksityisteiden tienpitoon. Tämä turvaa samalla yksityisteiden varrella sijaitsevan asutuksen edellyttämän liikkumisen ja edellytykset elinkeinoelämän kuljetuksille, kun samalla varmistetaan tienpidon tarpeeksi korkea hoitotaso.

Esitetyn lain tavoitteena on antaa edellytykset yksityistieverkon kehittämiseksi ja ylläpidolle nykyisissä olosuhteissa, joissa huomioidaan mm. kaupungistuminen ja maaseudun ikärakenteen muutos sekä toisaalta luonnonvaratalouden ja elinkeinoelämän tarpeet.

Lakiehdotuksessa lupamenettelyä kevennetään ja selkeytetään laajentamalla tieoikeuden määritelmää niin, että tieoikeus voidaan perustaa jatkossa kulkuoikeuden lisäksi myös sähkö- ja viestintäjohtojen ja muiden tien vaikutuspiirin kiinteistöjen käyttöä palvelevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamista varten. Uudessa laissa tiekunta voi myöntää em. luvat.

Uuden lain ehdotuksessa luovutaan kuntien tielautakunnista ja niille kuuluneet tehtävät siirretään muille viranomaisille. Nykyisen lain mukaisten tielautakuntien päätösvalta on koskenut pääasiassa ennestään olevia teitä ja tehtävät on jaettu sisältönsä puolesta toimitustehtäviin ja muutoksenhakutehtäviin. Lakiehdotus vähentää kunnallista demokratiaa, mutta toisaalta tuottaa keskitetympää päätöksentekoa niissä elimissä, jotka näitä tehtäviä tulevaisuudessa hoitavat. Kysymykseen voivat tulla yksityistietoimituksissa maanmittauslaitokset ja kuntien kiinteistörekisterien pitäjät, valtion lupa- ja valvontavirasto ja mahdolliset maakuntien ja kuntien perustamat neuvonta- ja sovitteluelimet valitusasioissa ennen kuin valitukset menevät käräjäoikeuteen tai maaoikeuteen.

Yksityisteiden valtion avustuskäytäntöä esitetään muutettavaksi siten, että avustuksia koskevia sääntöjä uudistetaan karsimalla avustuskriteerejä ja siirtämällä nykyisten valtionavustuksien jakaminen vuonna 2019 toimintansa aloittavien maakuntien tehtäväksi. Tämä tuo valtionavustuksien jakamisen taas lähemmäksi peruskuntaa, mikä on taas tiekuntien kannalta hyvä asia.

Yksityisteiden kunnanavustukset eivät ole lakisääteisiä vaan kukin kunta päättää edelleen omista avustusehdoistaan ja avustuksiensa suuruu-

desta.

Esitetyllä lailla on tarkoitus selkeyttää eri osapuolten vastuita yksityisteiden rakentamisen, ylläpitämisen ja liikkumisen osalta. Uuden lain lähtökohtana on, että ulkopuolisen tien käyttäjän on saatava lupa yksityistien käytölle ja että siitä käytöstä voidaan periä maksu. Lupaa tien käyttämiseen ei kuitenkaan jatkossakaan tarvita toimintaan, joka ei selvästi lisää tien kunnossapitokustannuksia. Lisäksi mahdollistetaan kuntien, maakuntien ja valtion tuleminen tieosakkaasi niissä tapauksissa, missä ne ohjaavat julkista liikennettä yksityisteille.

Asemakaava-alueiden reuna-alueiden käytäntöjä selkeytetään. Kunnille lisätään velvollisuus ottaa hoitoonsa asemakaava-alueella oleva tai sinne menevä yksityistie, jos sen liikenne huomattavasti lisääntyy asemakaavan toteuttamisen seurauksena.

Lailla pyritään kannustamaan tieosakkaita järjestäytymään ja yksityistietä koskevan tiedon ylläpitoon sekä tiekuntien perustamiseen ja yhdistymiseen. Vastaavaa menettelyä Kouvolan kaupunki on kannustanut jo mm. vuoden 2016 Kouvolan kaupungin yksityistieverkoston kehittämistä ja toimintasuunnitelmassa (Mala § 97 25.11.2015). Uusi laki antaa jatkossa tiekunnille mahdollisuuden myös omilla tieosakkaiden päätöksillä ilman yksityistietoimitusta perustaa tiekuntia ja yhdistää tiekuntia. Tämä kuitenkin edellyttää sitä, että tieosakkaat ja tiekunnat tiedottavat näistä tapahtumista niille toimielimille, joille nykyisinkin tietoimituksista tiedotetaan viran puolesta.

Uusi laki mahdollistaa myös hallinnolliset pakkokeinot, jolloin valtion lupa- ja valvontavirasto voi tieosakkaan, tiekunnan yms. hakemuksesta tehostaa mm. tien rakentamista tai muuta tienpitoa koskevaa toimenpidettä, yksityistietoimituksen päätöstä tai tuomiota teettämisuhalla tai uhkasakolla.

Tämän lain esityksellä on tarkoitus turvata edellytykset yksityistieverkon ylläpidolle ja kehittämiselle osana liikennejärjestelmää ottaen huomioon erityisesti yhteiskunnan toimintavarmuuden. Esityksellä on toteutessaan pitkällä tähtäimellä välillisiä positiivisia vaikutuksia työllisyyteen, kilpailukykyyn, markkinoihin, investointeihin, tuotantoon ja tuottavuuteen sekä tuontiin ja vientiin ja hintatasoon. Lisäksi se turvaa pysyvän asutuksen haja-asutusalueella eli maaseudulla.

Lakiesityksen uusi päivitetty joustava teksti antaa mahdollisuuden saattaa yksityisteiden rahoituksen kestävämmälle pohjalle kuin aikaisemmin ja tienpidon entistä ammattimaisemmaksi, mikä taas mahdollistaa entistä suuremmat investoinnit yksityisteihin. Tällöin teiden turvallisuus paranee nyt ja tulevaisuudessa, mikä välillisesti lisää myös työllistävää vaikutusta erityisesti maaseudulla.

Yksitystiekoordinaattori esittää, että maaseutulautakunta antaa lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseen uudesta yksityistielaista.

Lisätietoja: Yksitystiekoordinaattori Markku Talvisto, puh. 020 615 8683, markku.talvisto(a)kouvola.fi

Maaseutupalvelujen päällikön ehdotus:

Kouvolan kaupungin maaseutulautakunta antaa seuraavan lausunnon:

Yksityistielain uudistamiseksi esitetyt parannukset ovat oikean suuntaisia. Nykypäivänä on tarkoituksenmukaista, että tienpitoa pyritään ohjaamaan ammattimaisempaan suuntaan ja huomioimaan erityisesti maaseudun yksityisteiden merkitys asumiselle, vapaa-ajan asumiselle ja elinkeinoelämälle. Vuonna 1963 voimaantullut yksityistielaki on lukuisien osauudistusten johdosta hajanainen ja vaikeasti tulkittava, joten pyrkimys esittää säädökset johdonmukaisesti ja selkeästi uudessa yksityistielaisissa on merkittävä parannus.

Yksityistieverkon kehittämisen edellytyksiä pidetään tärkeänä, joka onkin uuden lain tavoitteena. Lakiesityksen mukaan tiekunnille tulisi mahdollisuus ilman yksityistietoimitusta perustaa ja yhdistää tiekuntia. Tämä sujuvoittaa tarkoituksenmukaisten kokonaisuuksien syntymistä. Säädöksiin tai ohjeistamalla on kuitenkin velvoitettava tiekunnat huolehtimaan em. toimien ilmoittamisesta rekisteriin, jotta asiat eivät jää pelkätään keskinäisen sopimisen varaan. Lakiehdotuksessa tulisi myös ottaa kantaa tien leveyden määrittämiseen perustettaessa tai yhdistettäessä teitä ilman yksityistietoimitusta.

Kuntien tielautakunnista luopuminen vähentää yksityistieasioiden käsittelyssä paikallistuntemusta ja -demokratiaa, vaikka toisaalta tehostaa ja keskittää päätöksentekoa asiantuntijaelimiin. Kuntien avustusperiaatteen lakiehdotuksella ei ole vaikutusta. Sen sijaan valtion avustuksista päätetään jatkossa maakunnissa, mikä tuonee asian lähemmäs tiekuntia. Tiekuntia helpottaa myös normien purku mm. avustuskriteerejä karsimalla.

Maaseutulautakunnan päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Kouvolassa 2.3.2017

Mervi Suomalainen
Pöytäkirjanpitäjä